

Sambruk MedborgarPC Installationsguide

Ubuntu 22.04 LTS

*Teknisk guide för installation och konfiguration av Sambruk
MedborgarPC*

Införandet	2
Förkonfiguration av NUC PC	3
UEFI Säker start	3
Begränsning av BIOS	5
Installera en Sambruk MedborgarPC	7
Krav för installation	7
Installationen	8
Registrering i administrationssystemet	18
Registrering från Sambruk MedborgarPC	18
Fullständig registrering i administrationssystemet	20
Inställning av brandvägg	22
Dokumentation av lösning	23
Kontakta Magenta	23

Införandet

Sambruk MedborgarPC är en publik PC-lösning för bibliotek, medborgartjänster, och där det är vettigt att göra en dator tillgänglig för medborgarna. Med Sambruk MedborgarPC kan medborgarna också få tillgång till tjänster som kommuner och bibliotek ger tillgång till, till exempel internet, utskrift och skanning.

Sambruk MedborgarPC är utformad för att göra en dator som vänder sig till medborgarna tillgänglig och säker för medborgaren och lätt att administrera för den myndighet som tillhandahåller tjänsten.

Sambruk MedborgarPC är baserad på skrivbordsversionen av Linux-distributionen Ubuntu 22.04.

Den här guiden beskriver hur du installerar en Sambruk MedborgarPC (klient) och hur du registrerar den med administrationssystemet (servern).

Observera att Sambruk MedborgarPC Kiosk har sin egen installationsguide. Den hittar du via https://os2borgerpc-server-image.readthedocs.io/en/latest/technical_documentation.html

De flesta användare av Sambruk MedborgarPC använder Intel NUC-datorer, vilket Magenta också rekommenderar för Sambruk MedborgarPC. Guiden är specifikt baserad på installation av Sambruk MedborgarPC på en:

Intel NUC i3 (sjunde generationen), 4 GB RAM, produktkod: NUC7i3BNHFX¹

Observera att en viss dator ska följa Canonicals hårdvararekommendationer för Ubuntu 22.04.

Källa: <https://ubuntu.com/download/desktop>

✓ 2 GHz dual core processor or better	✓ Internet access is helpful
✓ 4 GB system memory	✓ Either a DVD drive or a USB port for the installer media
✓ 25 GB of free hard drive space	

Vissa skärmbilder i guiden är tagna från en installation av en virtuell maskin men proceduren är densamma.

¹ <https://www.intel.com/content/www/us/en/products/boards-kits/nuc/mini-pcs/nuc7i3bnhxf.html>

Förkonfiguration av NUC PC

Magenas supportavtal inkluderar inte hårdvarusupport. Vi har dock valt att inkludera detta avsnitt där vi förklarar hur BIOS konfigurerades före testinstallationen.

Om du har förslag på korrigeringar och/eller förbättringar vill vi gärna höra från dig.

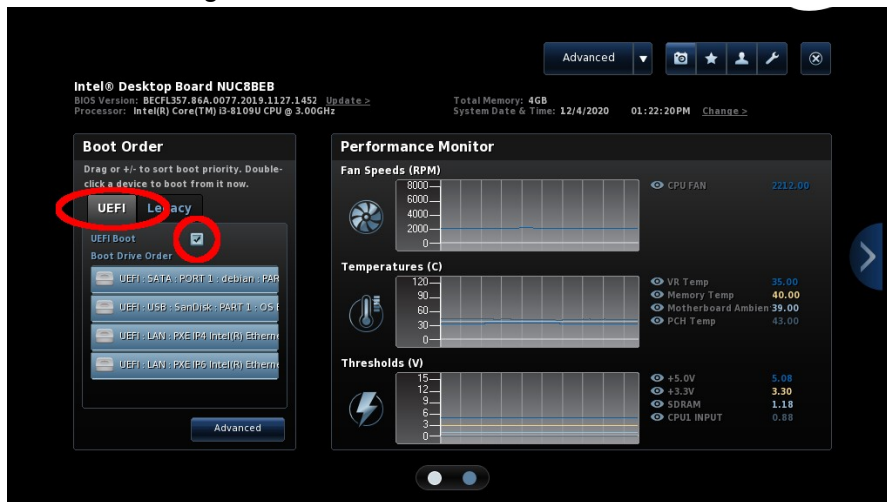
UEFI säker start

När du startar datorn: Tryck på F2² upprepade gånger tills du är inne i BIOS.

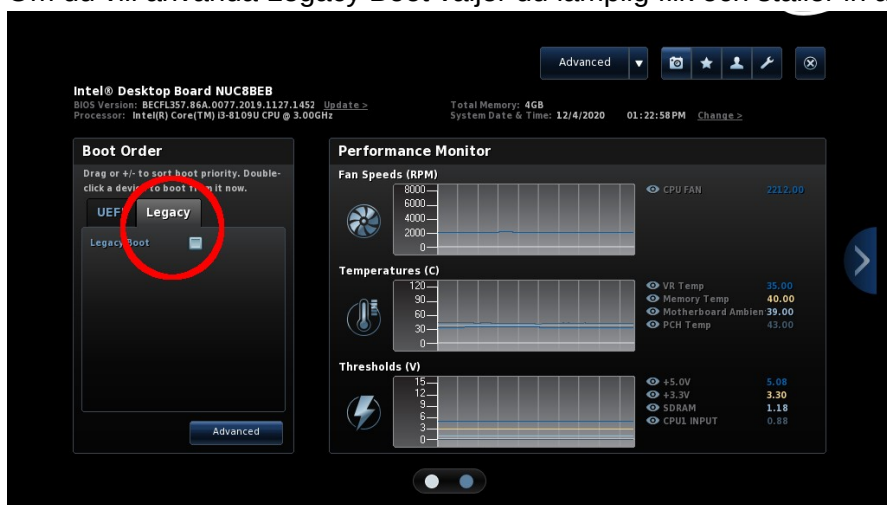
Se *Boot Order* till vänster.

För att använda UEFI Boot, välj respektive flik och markera *UEFI Boot*.

När BIOS konfigurerades för den här testinstallationen valdes *UEFI*.

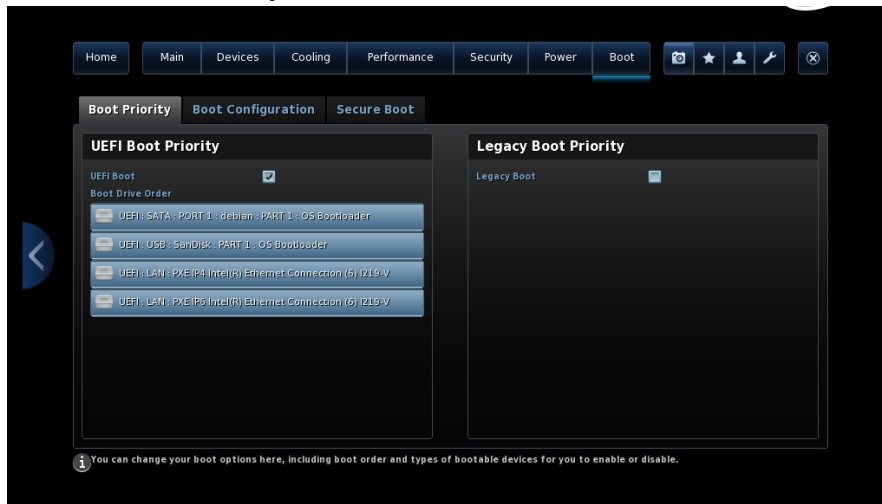
Om du vill använda Legacy Boot väljer du lämplig flik och ställer in alternativet *Legacy Boot*.

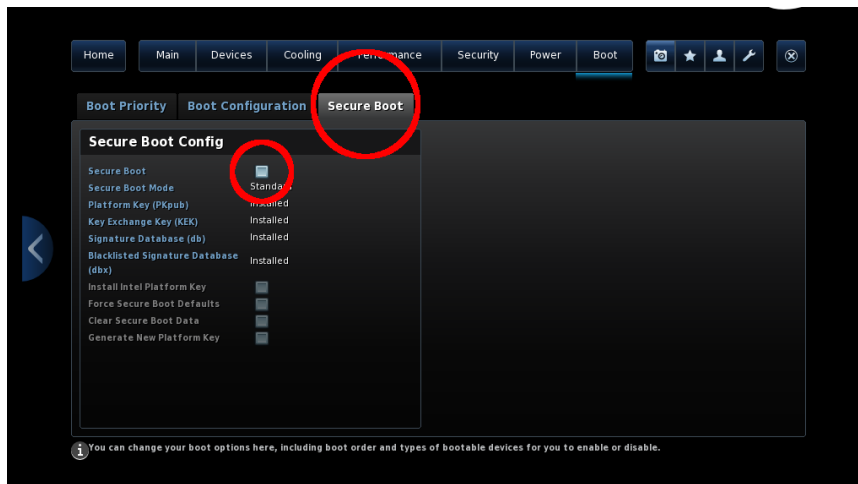
2 Tänk på att på icke-NUC-datorer kan det vara en annan nyckel.

Funktionen *Secure Boot* blockerar installation och användning av Sambruk MedborgarPC. För att se till att den här funktionen är avstängd, tryck på *Advanced* till höger från mitten av skärmen.

Under *Advanced* väljer du fliken *Boot*.

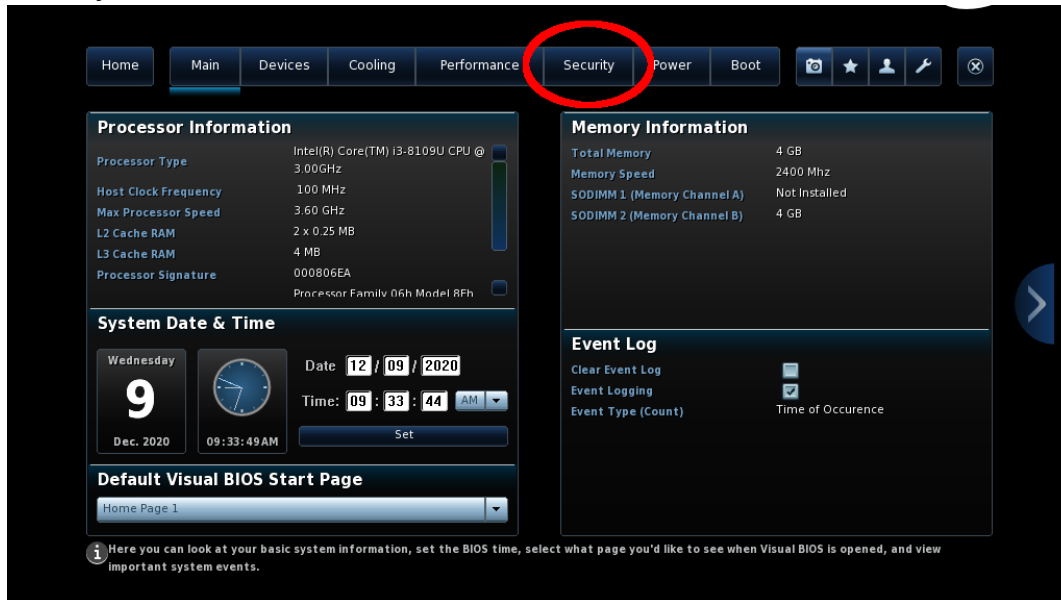

Välj sedan fliken *Secure Boot* och ta bort kryssrutan för *Secure Boot* om det behövs.

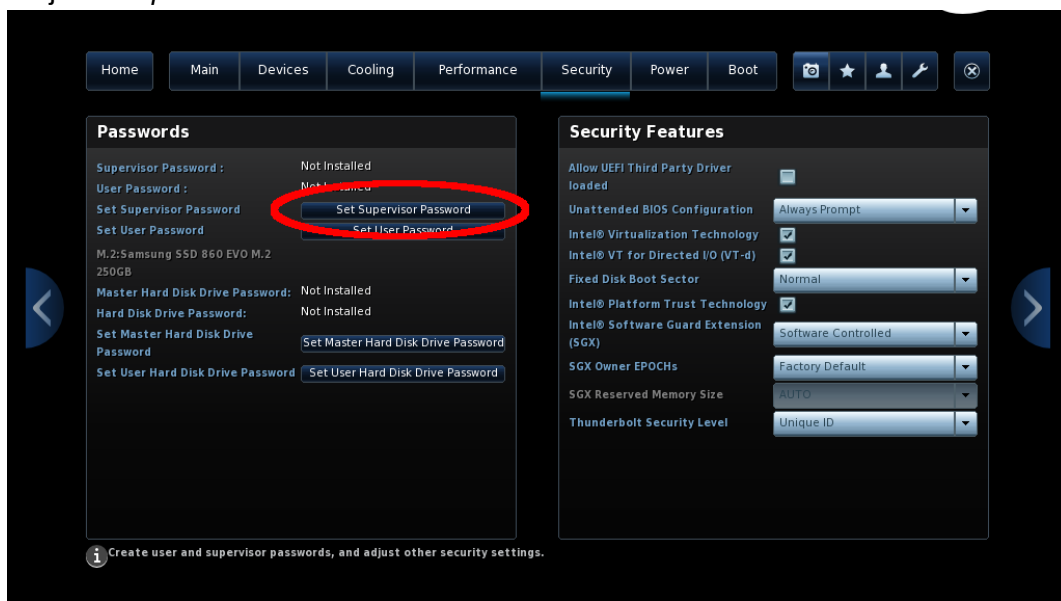

Begränsning av BIOS

Om ingen annan än administratörer ska ha tillgång till en viss dators BIOS eller kunna starta datorn från en USB så måste åtkomsten till BIOS begränsas. Gå till *Advanced* och välj fliken *Security*.

Välj *Set Supervisor Password*.

Det kommer inte längre att finnas full tillgång till BIOS eller startmenyn utan *Supervisor Password*.

Viktigt! Om inget operativsystem är installerat på datorn så medför det automatiskt start från USB.

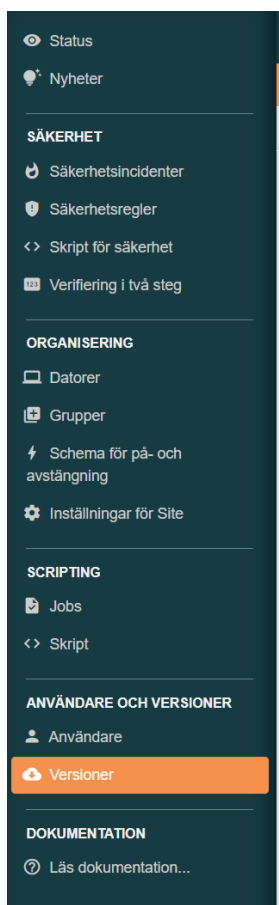
Se till att du skapar förnuftiga och långa lösenord och förvara dessa på ett säkert ställe där de inte kan försvinna. Det är en bra idé att ge mer än enanställd åtkomst till dessa lösenord.

Kom ihåg att spara ändringar när du lämnar BIOS - annars kommer ändringarna inte att genomföras.

Installera en Sambruk MedborgarPC

Krav för installation

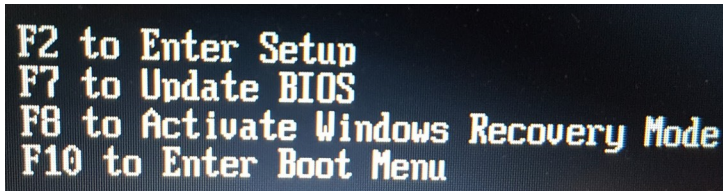
1. Enheten på vilken Sambruk MedborgarPC ska installeras bör ha fri tillgång till Internet under installationen. Om den finns bakom en begränsad brandvägg måste minst os2borgerpc-admin.magenta.dk vara tillgänglig på port 443. Det är möjligt att installera datorn utan denna åtkomst, men inte att ansluta den till det centrala administrationssystemet. Om särskilda brandväggsregler krävs för Sambruk MedborgarPC-datorer dikteras detta vanligtvis på nätverksnivå - till exempel i routern som Sambruk MedborgarPC-datorerna är anslutna till.
2. När Sambruk MedborgarPC-datorerna är installerade kan du antingen placera dem i ett gästnätverk med fri tillgång till Internet eller i ett slutet nätverk med en gateway (den här delen måste vara känd för nätverkshanteraren).
3. USB-enhetens minsta storlek måste vara 8 GB.
4. Hårddisken som Sambruk MedborgarPC ska installeras på måste ha en minsta kapacitet på 25 GB.
5. ISO-filen som kommer att användas för att installera Sambruk MedborgarPC kan laddas ner inuti administrationssystemet under menyalternativet 'Versioner'.

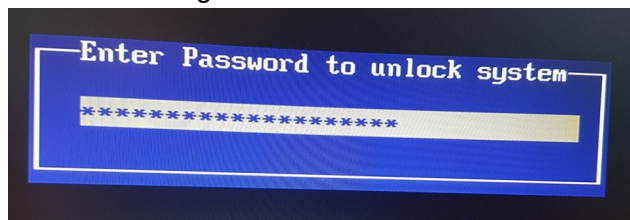
Installationen

1. Installationsfilen finns som ISO, som kan installeras på ett USB-minne. För detta kommer ett verktyg att behövas för att göra USB-enheten startbar. Det finns flera verktyg för detta. Vi har goda erfarenheter av Rufus³, som kan laddas ner här: <https://rufus.ie/sv/>.
2. Se till att PC att installera på är avstängd.
3. Placera USB-kontakten i en USB-port och starta enheten.
4. NUC:s startskärm visar alternativ i det nedre högra hörnet (kan skilja sig från andra HW-enheter).

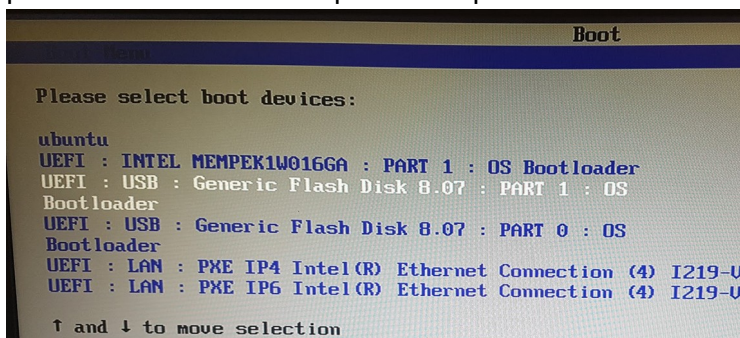

Hitta alternativet som heter Boot Menu som är F10. Tryck på knappen upprepade gånger tills startmenyn visas.

- a. **OBS!** Om ett *Supervisor Password* har ställts in kommer du först att bli ombedd att ange detta för att komma åt startmenyn.

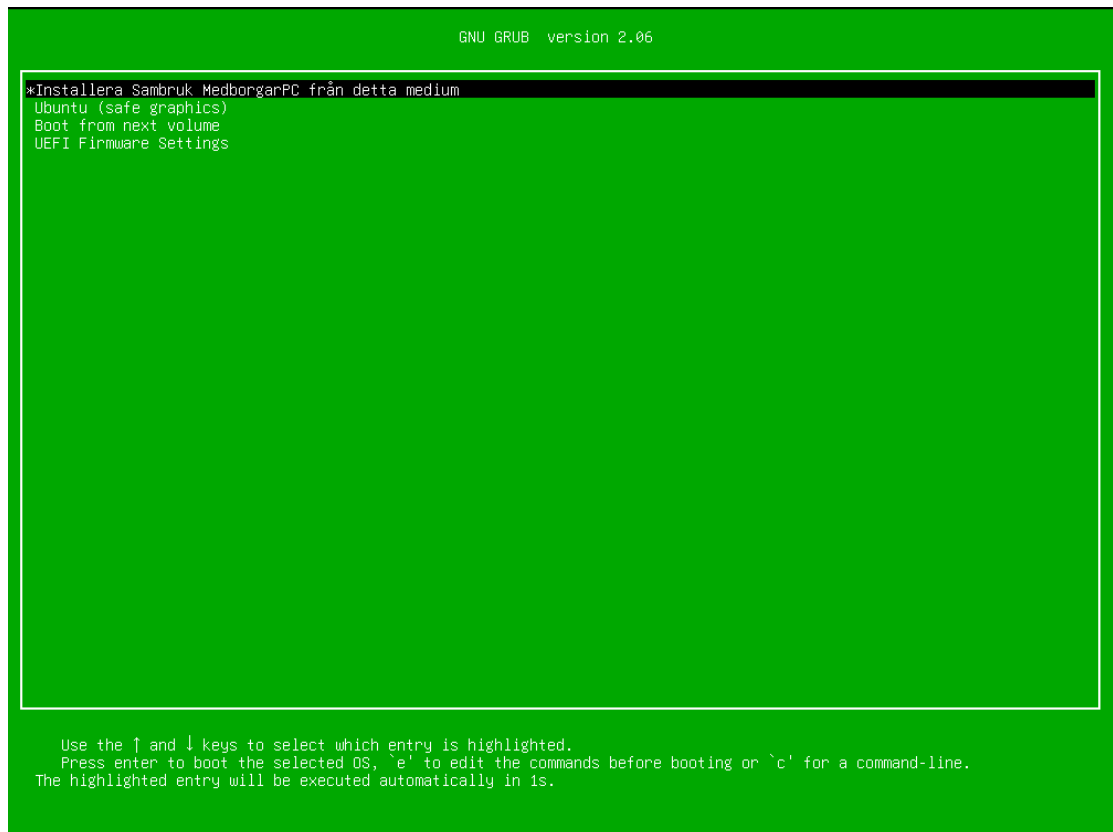

5. I startmenyn väljer du att starta från USB-kontakten som har placerats i datorns USB-port. Det kan finnas flera partitioner på USB-minnet - du väljer bara en av dem.

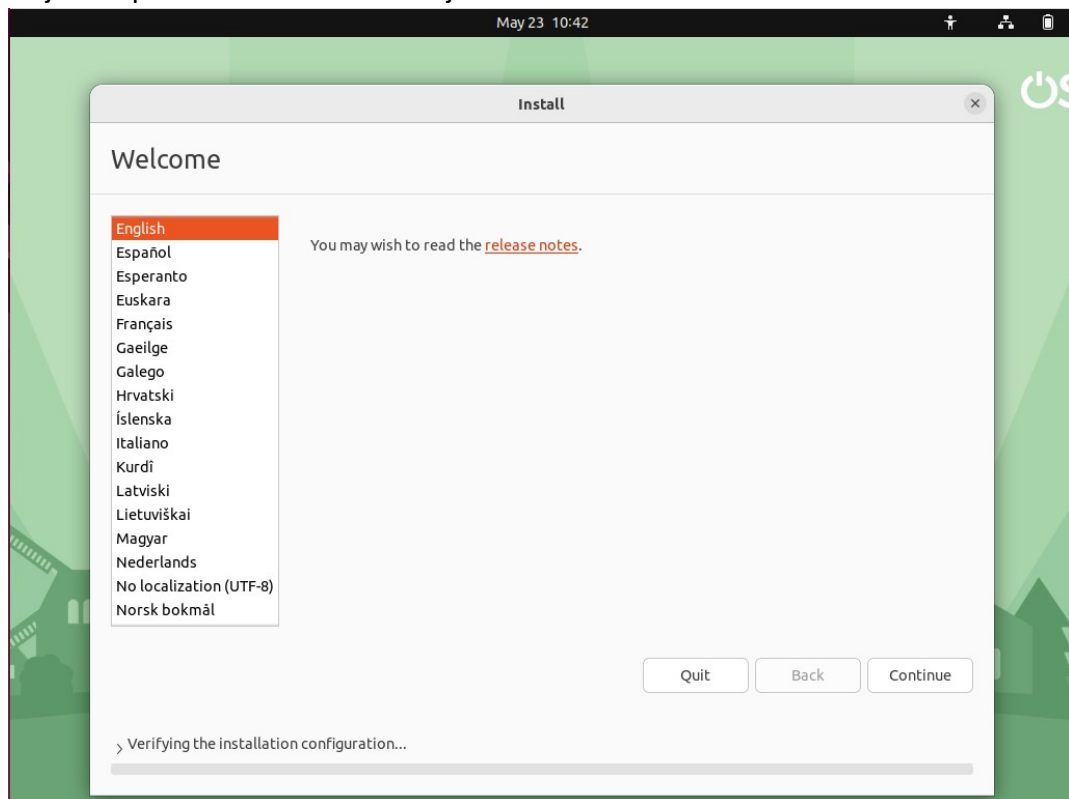
³ v3.12 i det här fallet, men nyare bör också fungera. [BalenaEtcher](#) kan också användas.

6. Menyn nedan visas då och du kan antingen trycka på "Enter" eller vänta 5 sekunder.

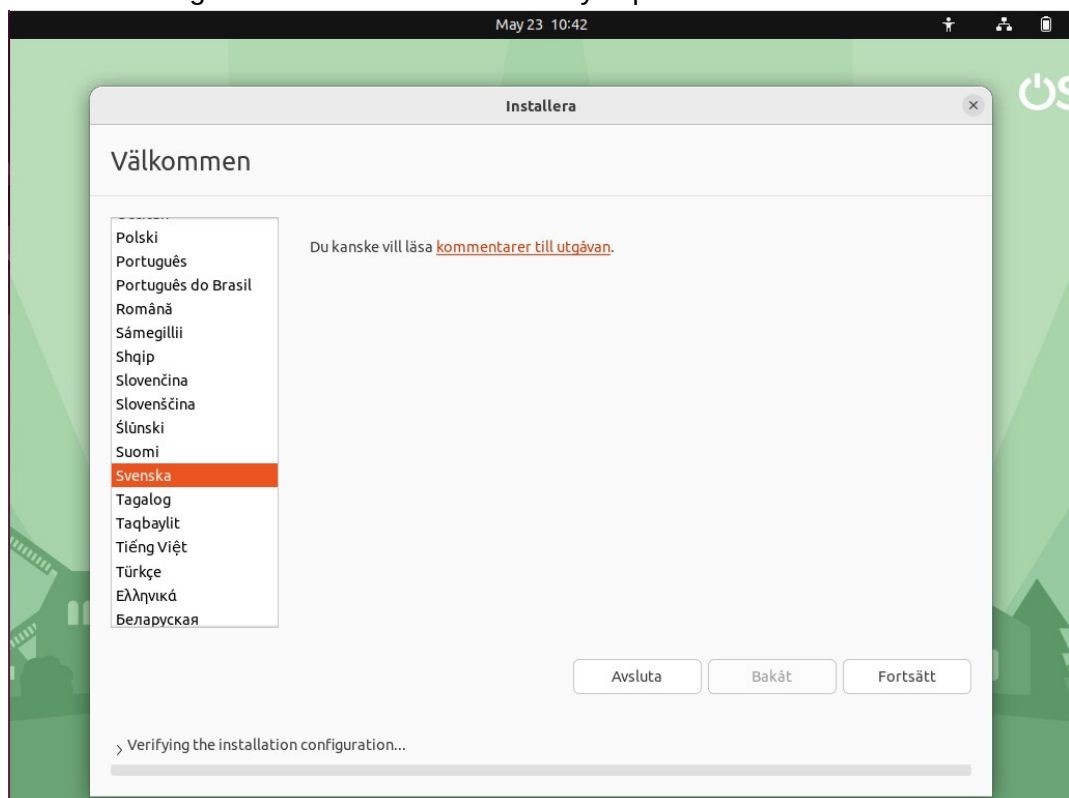

Obs! På modernare datorer kan du uppleva ett något annorlunda utseende på menyn men det fungerar på samma sätt.
På vissa datorer kan du uppleva olika varningar under det här installationssteget.
Så länge dessa bara är varningar och installationen fortsätter enligt beskrivningen nedan så kan dessa varningar ignoreras.

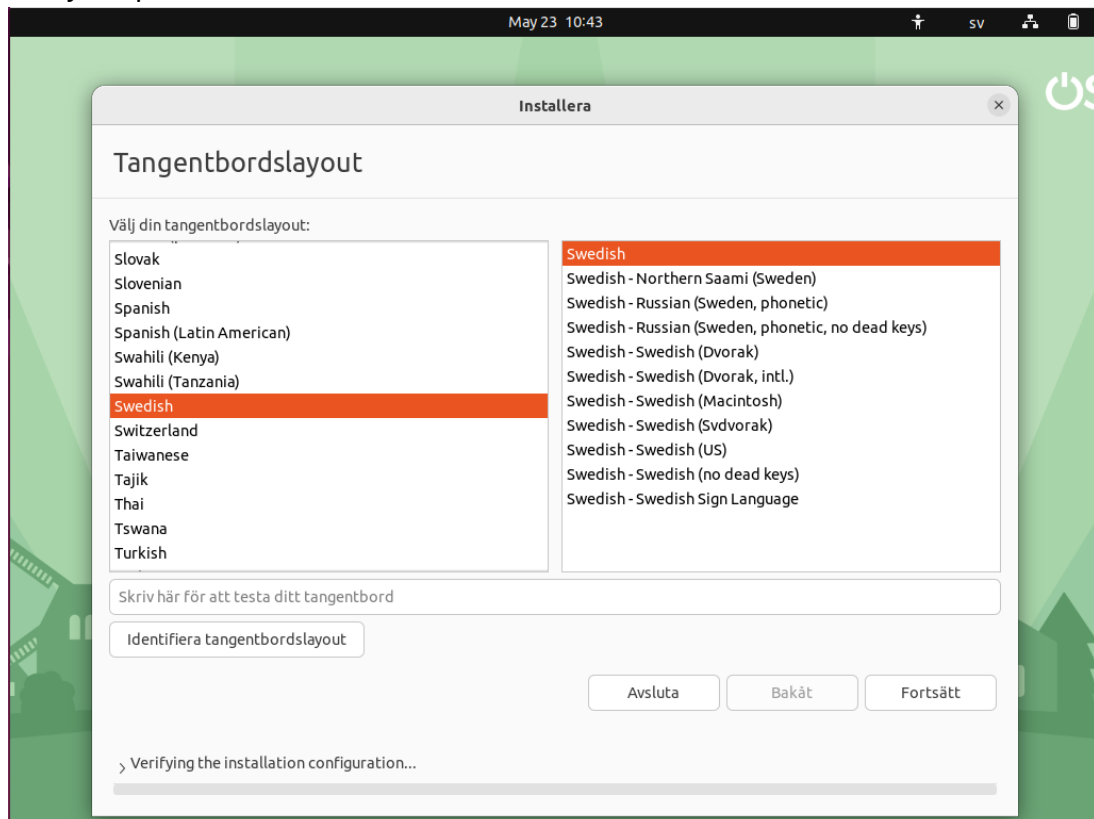
7. Datorn kommer nu att fungera en kort stund innan den här skärmen visas och ber dig välja ett språk. Scrolla ner och välj svenska.

Installationen går sedan över till svenska. Tryck på "Fortsätt".

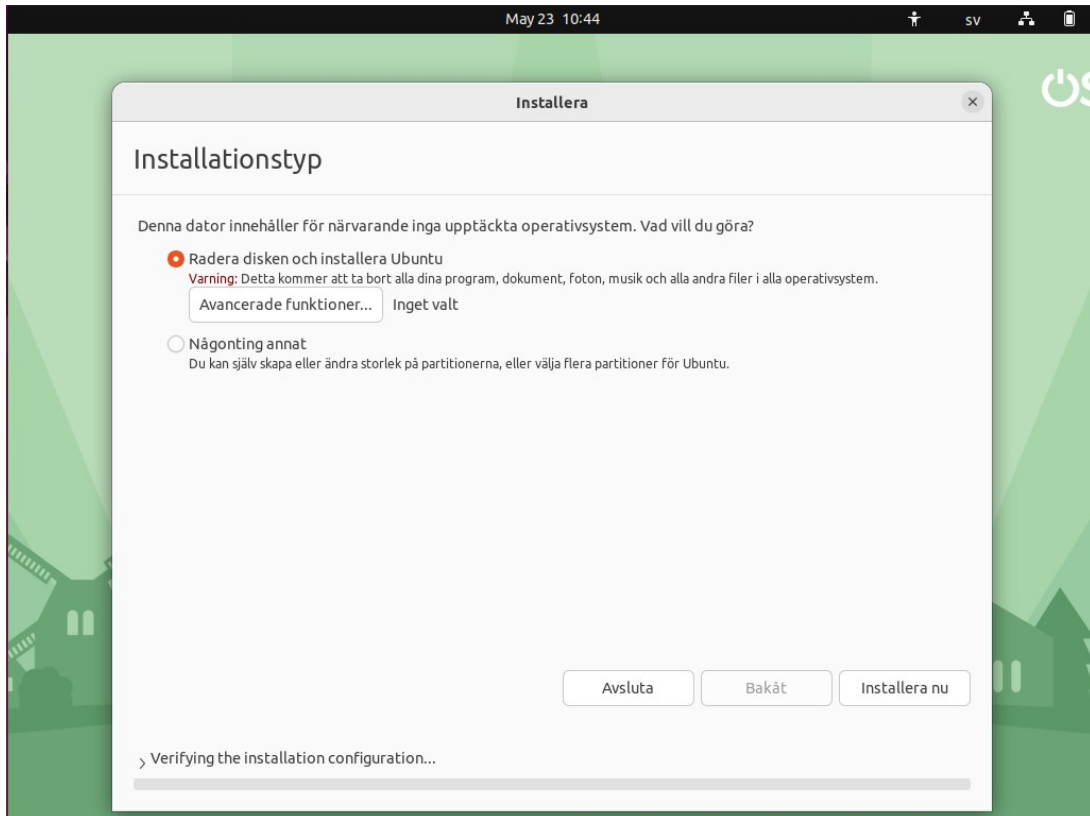

8. Välj sedan tangentbordslayouten. Svenskt tangentbord bör vara förvalt så det är bara att trycka på "Fortsätt".

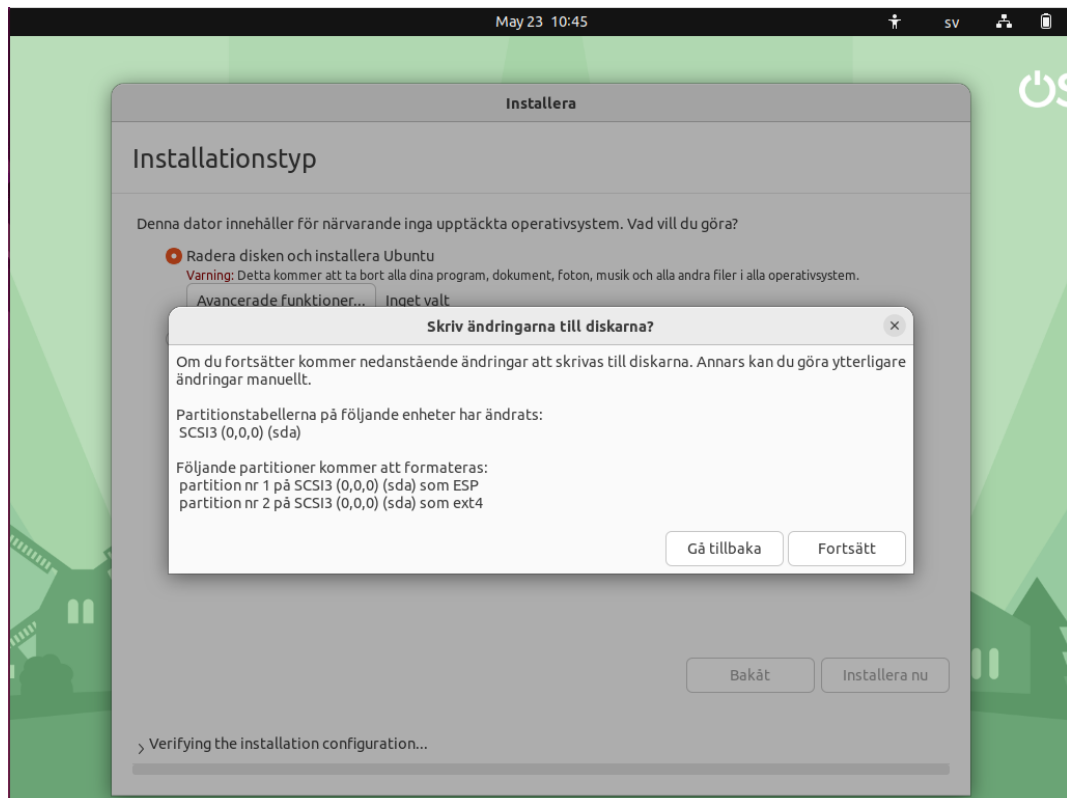

9. Den här bilden kan se lite annorlunda ut. Om det finns ett tidigare installerat operativsystem kommer det att finnas flera alternativ på listan.

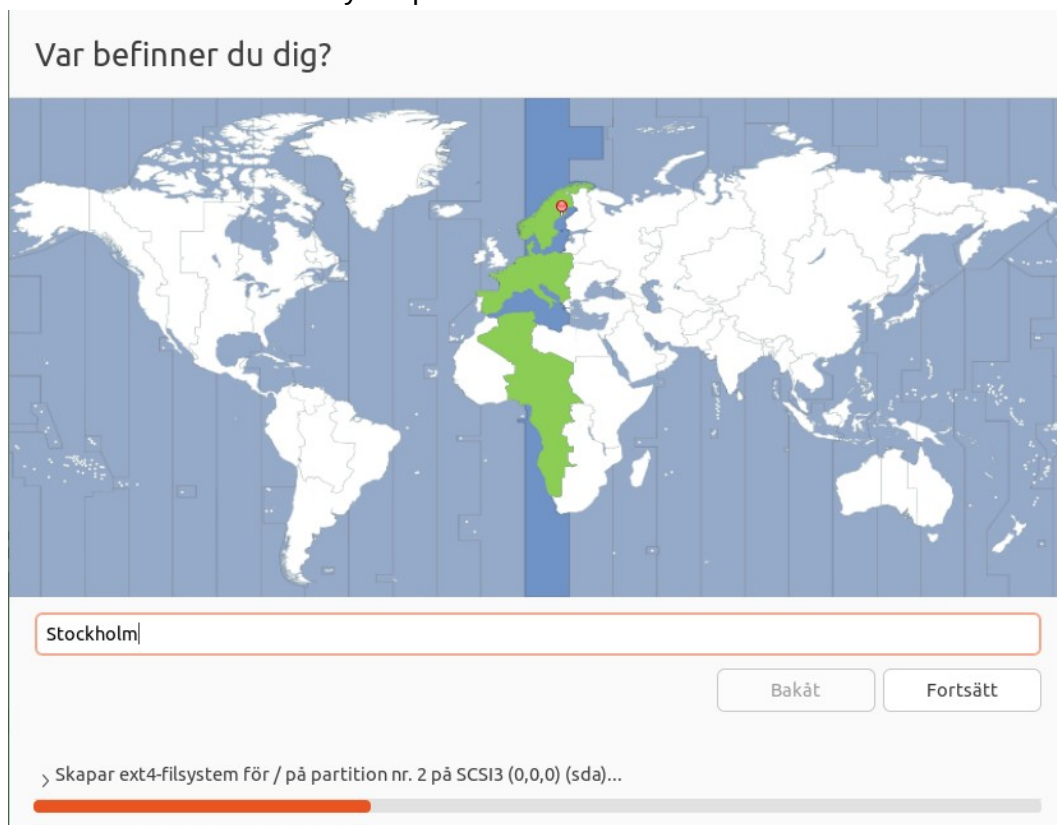
Välj "Radera disken och installera Ubuntu" och tryck sedan på antingen "Installera nu" eller "Fortsätt". Om du har flera hårddiskar kommer det nu att finnas ett extra steg där du måste välja vilken hårddisk du vill installera på.

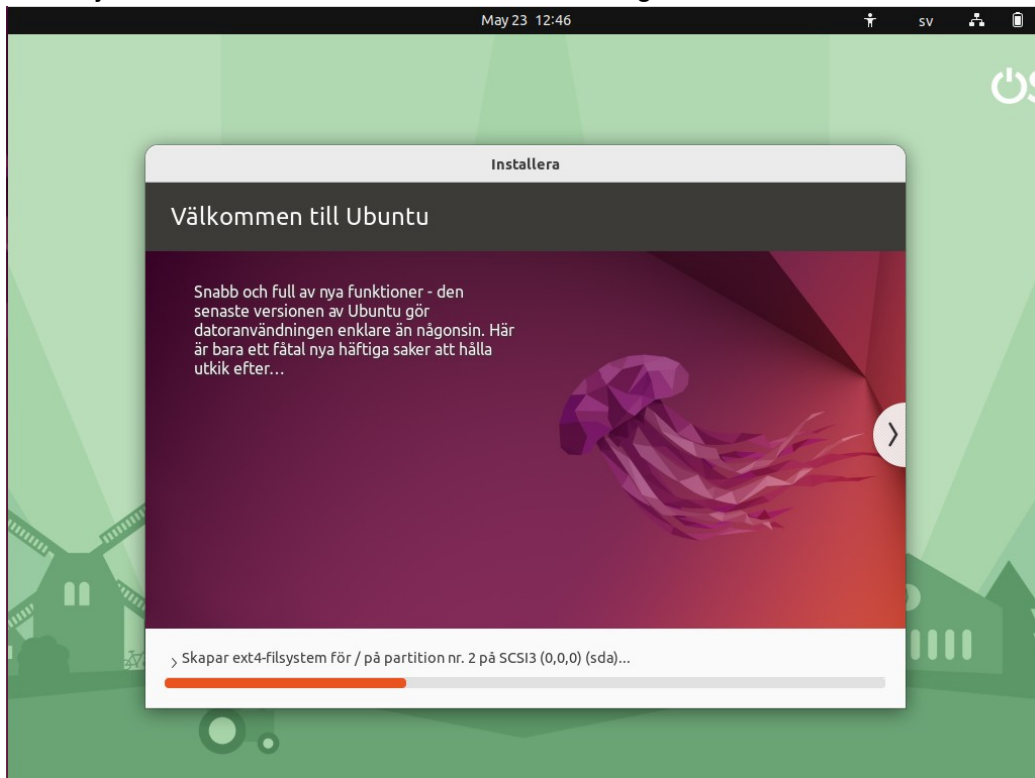
10. Därefter dyker den här bilden upp, och här trycker du bara på "Fortsätt":

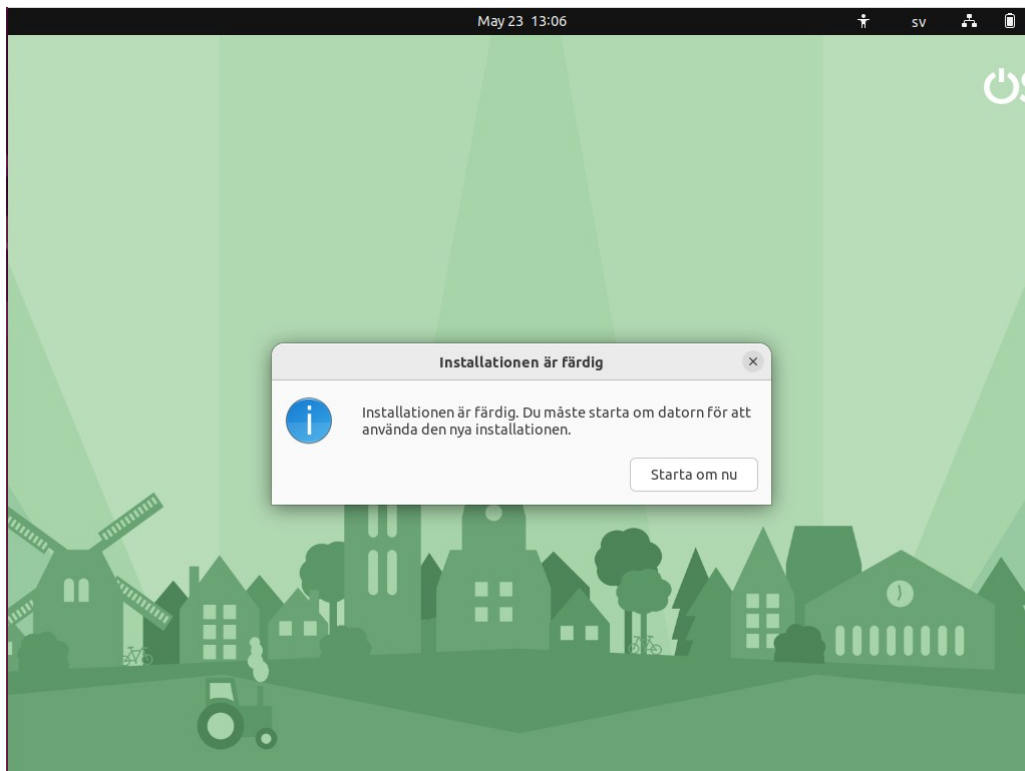
11. Därefter visas den här bilden där du kan välja plats/tidszon. Stockholm bör vara förvalt så det är bara att trycka på "Fortsätt".

12. Nu börjar installationen. Den kan ta en stund att genomföra:

13. Installationen är nu klar. Klicka på "Starta om nu":

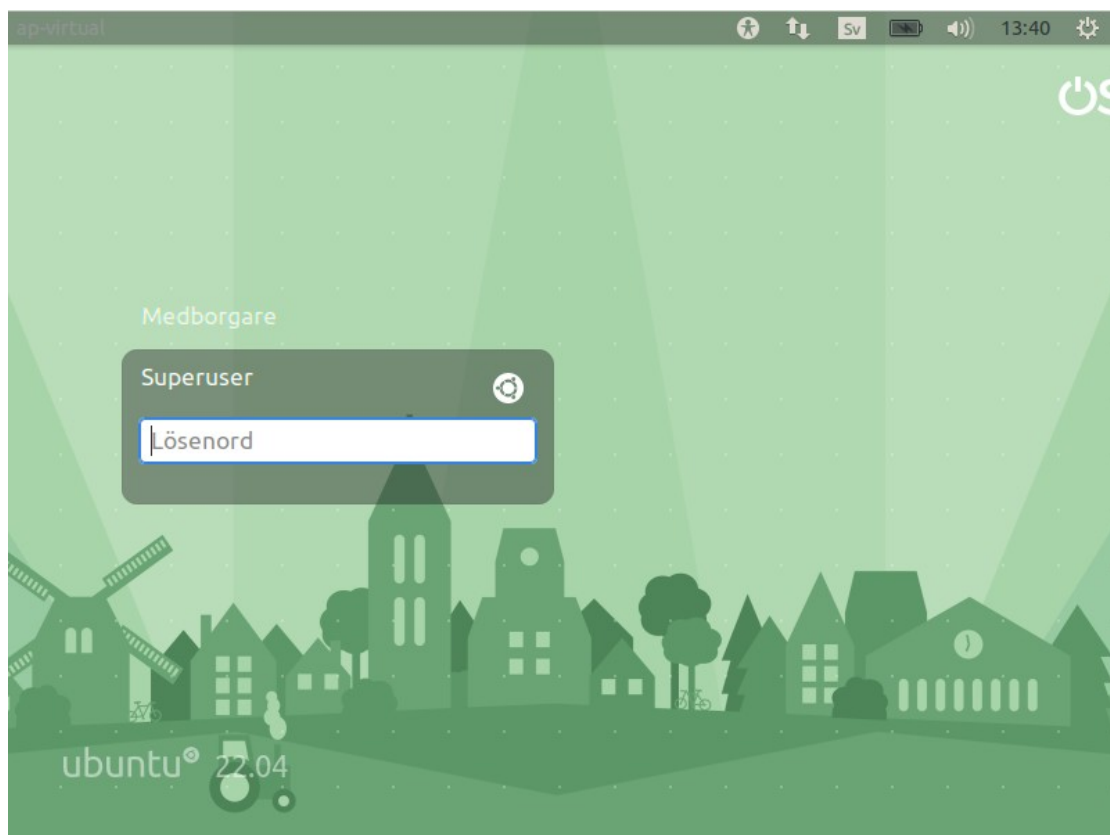

Kom ihåg att förbjuda uppstart från USB i BIOS⁴ efter att installationen är klar och att BIOS är skyddad med ett bra lösenord. Detta blockerar människor från att kringgå Sambruk MedborgarPC-miljön genom att starta från sitt eget USB-minne.

14. När operativsystemet har laddats kommer du att presenteras med Ubuntus inloggningssida. Här kan du (inom 30 sekunder) trycka på superuser under Medborgare och ange *superuser*-lösenordet, som som standard är "*superuser*" (utan citationstecken).

KOM IHÅG ATT ÄNDRA DETTA LÖSENORD! Det finns ett skript för detta i administrationssystemet.

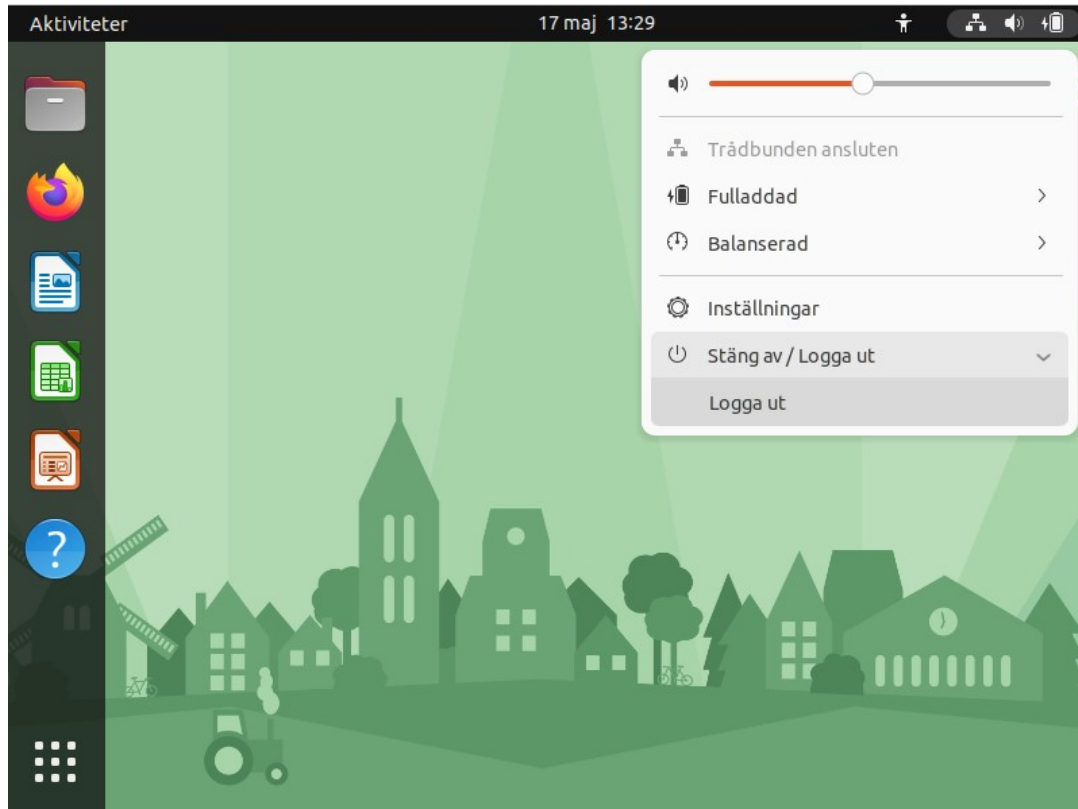
Det är inte längre möjligt att välja Wi-Fi från inloggningssidan efter installationen av säkerhetsskäl, eftersom Medborgare inte ska kunna ändra nätverksinställningar. Ändringar i nätverksinställningarna görs efter inloggning som superuser.

4 Se avsnittet "Pre-configuration av NUC PC", underavsnitt "Avgränsning av BIOS".

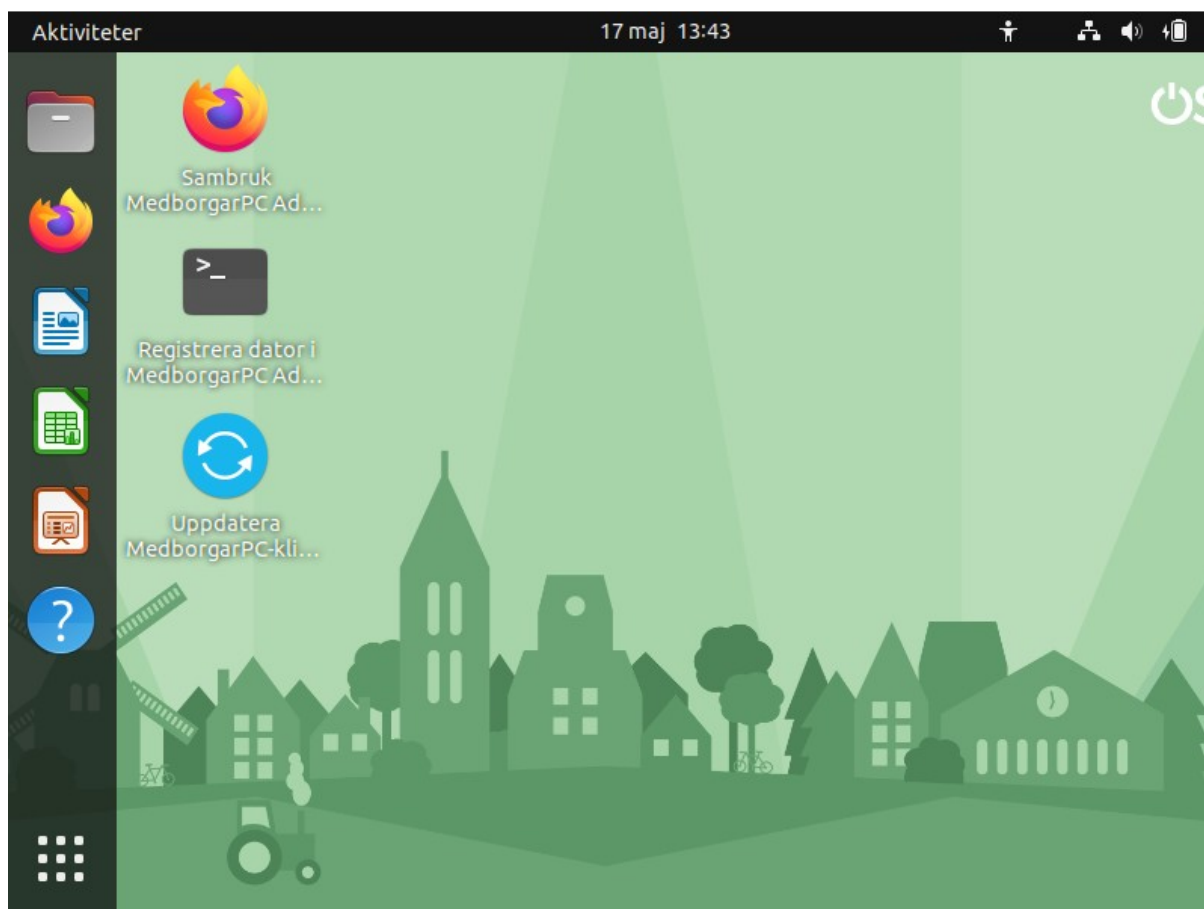

15. Om du inte lyckas logga in som *superuser* (administratör) kommer du automatiskt att loggas in som *användare* (medborgare). Om detta inte var avsikten kan du välja "Logga ut" i övre högra hörnet under menyalternativet Stäng av/logga ut och istället logga in som *superuser*.

16. Därefter kan du välja att logga in som *superuser*, men kom ihåg att göra det omedelbart.

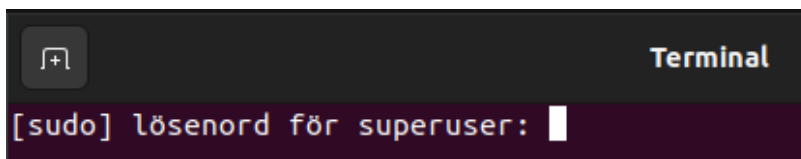
17. När du är inloggad som *superuser* ser skrivbordet ut så här:

Registrering i administrationssystemet

Registrering från Sambruk MedborgarPC

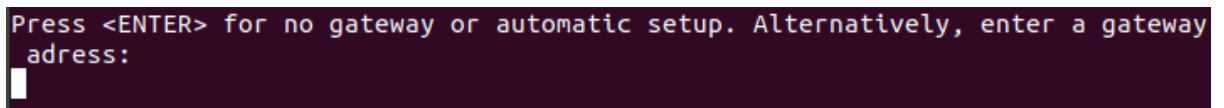
1. För att registrera datorn i administrationssystemet för Sambruk MedborgarPC så klicka på "Registrera dator i MedborgarPC Ad...". Naturligtvis är en anslutning till Internet nödvändig för att kunna registrera datorn. Om du behöver ansluta till Wi-Fi kan det göras från menyn uppe till höger när du är inloggad som superuser.
2. Du kommer då att uppmanas att ange superuserlösenordet. Lösenordet är fortfarande "superuser".


```
Terminal  
[sudo] lösenord för superuser: █
```

Programmet kommer nu att ställa ett antal frågor.

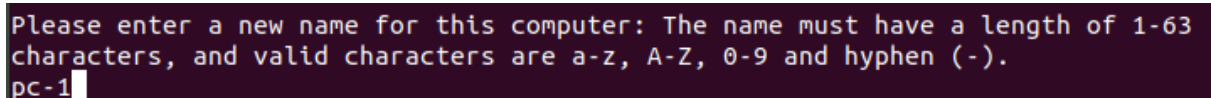
3. Här trycker du bara på "Enter" när gateway-funktionaliteten fasas ut.


```
Press <ENTER> for no gateway or automatic setup. Alternatively, enter a gateway  
adress:  
█
```

4. Ge sedan datorn i fråga ett namn. Denna namngivning följer vanligtvis en konvention som bestäms av systemhanteraren. Du kanske till exempel vill ge den ett namn som anger enhetens plats (område, adress, våning, rum etc.).

PC:n kan inte namnges med de svenska bokstäverna, (å,ä,ö), utan bara engelska bokstäver och siffror. På samma sätt kan blanksteg eller specialtecken inte användas (" " och " " undantagna).


```
Please enter a new name for this computer: The name must have a length of 1-63  
characters, and valid characters are a-z, A-Z, 0-9 and hyphen (-).  
pc-1█
```

5. Skriv sedan **UID** på den **Site** som datorn ska registreras på.

```
Enter your site UID:  
magenta
```

Obs! Site-UID visas på sidan *Inställningar för Site* i hanteringssystemet. I exemplet ovan är detta "magenta". **Site UID** är alltid i gemener hela vägen.

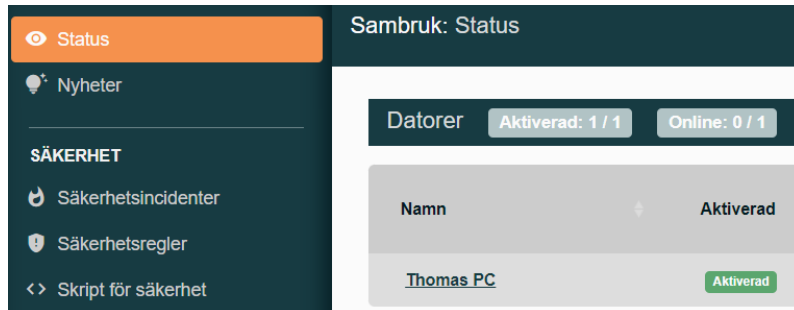
The screenshot shows a web interface with two tabs: 'Inställningar och preferenser' (selected) and 'Konfigurationer'. Under the selected tab, there are two input fields. The first is labeled 'Namn*' and contains the text 'Magenta'. The second is labeled 'UID*' and contains the text 'magenta'.

6. Slutligen, fråga vilken server Sambruk MedborgarPC ska ansluta sig till, och tryck på "Enter" för att gå med i Sambruk MedborgarPC administrationssystem.

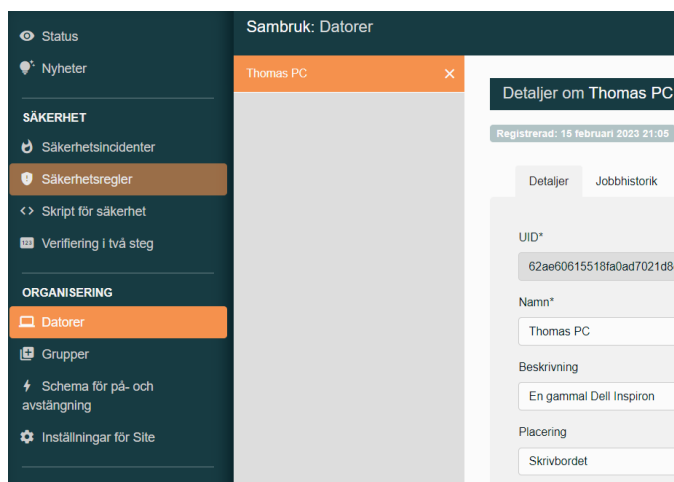
```
Press <ENTER> to register with the following admin portal: https://os2borgerpc-admin.magenta.dk.  
Alternatively, type in your URL to another instance of the admin portal here:
```

Fullständig registrering i administrationssystemet

Du kan då se den nya enheten under *Status* i administrationssystemet.

Alla registrerade datorer finns på under valet *Datorer*.
Om det behövs, bläddra ner för att hitta enheten - listan är ordnad alfabetiskt.

När enheten har hittats trycker du på den och längst ner på informationssidan markerar du "Aktiverad" och trycker sedan på "Spara ändringar".

Tänk på att det är en bra idé att ange en beskrivning och plats.

Detaljer om Thomas PC

Registrerad: 15 februari 2023 21:05

Senaste incheckning: 17 timmar, 28 minuter sedan

Detaljer

Jobbhistorik

Konfigurationer

UID*

62ae60615518fa0ad7021

Namn*

Thomas PC

Beskrivning

En gammal Dell Inspiron

Placering

Skrivbordet

☒ Aktiverad

Spara ändringar

Avbryt

När administrationssystemet har aktiverat enheten är registreringen klar och du kan till exempel börja skicka ny funktionalitet till den i form av skript, gå med i grupper och liknande.

Inställning av brandvägg

Den utgående brandväggen måste nås av klienten för följande domännamn:

Domännamn/IP	Port	Protokoll	Kommentar
os2borgerpc-admin.magenta.dk	443	TCP	Används för att maskinen ska checka in med den administrativa webbplatsen, köra skript och liknande
os2borgerpc-media.magenta.dk	443	TCP	Skripten som involverar filer, till exempel skriptet för att ställa in bakgrundsbild, laddar ner filer härifrån.
pypi.org	443	TCP	Används för installation och uppdatering av klienten.
files.pythonhosted.org	443	TCP	Används av PyPI för installation och uppdatering av klienten.

Dessutom rekommenderar vi att du öppnar följande, inklusive i den utgående brandväggen, men det krävs inte:

Domännamn/IP	Port	Protokoll	Kommentar
*	123	UDP	Detta öppnar Network Time Protocol (NTP). NTP används av flera operativsystem för tidssynkronisering. Om NTP är blockerad kan maskinen långsamt komma ur synkronisering med den faktiska tiden. Felaktig tid påverkar bland annat på/av-scheman och start-/avstängningsskript.

Dokumentation av lösning

Dokumentation av lösningen finns nedan

https://os2borgerpc-admin.magenta.dk/documentation/om_os2borgerpc_admin/

Kontakta Magenta

Mail

info@magenta.dk

Köpenhamn

Pilestræde 43, 3. sal

DK-1112 København K

+45 3336 9696

Aarhus

Silkeborgvej 260

DK-8230 Åbyhøj

+45 3336 9699

Nuuk

Imaneq 32 A

3900 Nuuk, Grønland

+299 556675